

*Könyeitek porba hullnak.
Am e könyvekből virulnak
Azok a virágok,
Miket utánaok tépnek
Szülőtti uj nemzedéknek:
Büszke, erős lányok.*

Budapesti szalonok.

— Séta a főúri világ és a polgári társadalom szalonjaiban. —

(Saját tudósítónktól.) Budapest legszebb szalonjait látogattuk meg és közülük egy csoport érdekes interieurt mutatunk be olvasóinknak. Hogy a művészi ízlés bizonyosságaival szolgáljunk, legjobban szeretjük volna cikkünket fényképekkel illusztrálni, de a cinkografia technikája keresztülhuzta ezt a számítást. Az érdekes szemléltetést éppen a szalonok természetében rejlő intimitás akadályozta meg, amelyeknek sok művészi apróságát képekben nem tudja visszaadni az egyszerű — újságpapíros. A hatalmas körforgógép ellensége a műábrázolásnak, sima kréta-papír kell hozzá. Próbáljuk hát kép híján egyszerű pennával a leírást.

Utunk először gróf Andrásy Gyuláék pompás műkincsekkel teli palotájába vitt, ahol Bálint Antal titkár kalauzolt. A Dunára nyíló hatalmas teremből nemcsak egy előkelő lakás hangulatát hoztuk el magunkkal, hanem ritka vagyont érő muzeum impresszióját is... Ebben a gyönyörű szalonban a renaissance-kor és a cinquecento művészetével a tizenkilencedik század modern művészete kacérkodik. Gazdagon berakott, faragott renaissance butorok vannak művészi ízléssel elrendezve s a gróf hálószobáját elválasztó bronzkapu mellett az ablaknál ugyancsak egy faragott asztal, Andrásy Gyula íróasztala. Ratta áll a pompás írószerszámokon és egy vázán kívül a gróf édesanyjának és feleség-

nek tenykepe... A padlón süppedő keleti szőnyegek selyme fogja fel lépteink nesztét. A kereveteiken nehéz brokátok, antik selymek, régi himzések, omlós lágy csipkék. Se szeri, se száma az értékes apróságoknak. Meissen-i figurák, velencei tükrök, muranói gyöngyök ritka gyűjteményben sorakoznak egymás mellé az antik asztalkákon és szekrényeken...

A falak sötét selyem kárpitjairól a régi és modern mesterek gyönyörű alkotásai csillognak felénk. Az Andrásy-szalon főbúszkesége Rembrandt 1630-ból származó önarcképe és a bársonyos renaissance szék felett pompázó Tintoretto férfiképmása.

De gyönyörködhetünk még egy Tizian-képben is, — melynek eredetisége már sok vitára adott alkalmat a művészet világában — és egy Rubens alkotásban, mely Helios szekerét ábrázolja.

A szalonból egy pillantást vetünk a gróf hátszobája felé, hol a renaissance ágy felett az idősebb gróf Andrásy Gyuláné Lenbach-portraitje függ. A német művészen kívül a tizenkilencedik század nagy mestereit még Turner, Courbet, Corot gyönyörű vásznai képviselik, amelyek mellé pompás magyar gyűjtemény sorakozik az utolsó évtizedek legkiválóbb mesetereitől: Mednyánszkytól, Szinyei Mersétől, Vaszarytól, Olgayától stb.

Ragyogóan szép gróf Andrásy Gézáné szalonja, amelynek butorzata XV. Lajos-stílusban készült s főgarnitúráját Benczur mester tervezte. Nehéz frész brokát, majd gobelin-garnitúrák büszkélkednek velünk nemes elrendezésben s a falak mellett antik szekrényképek csodás porcellán- és bronzfigurákkal teli. A frész selyem damaszttal bevont falakon egy pár örökbeesü kép gróf Andrásy Gézáék kiállításokról és reprodukciókról ismert műgyűjteményéből.

A Batthyány-palota komor épületében az

Empire és Biedermeyer-kor ütötte fel a tanyáját. A nagy szalonban leheletszerűen finom empire-butók, selyemszövésű, aranyos faragású Biedermeyer-garnitúrák között, előkelően huzódik meg egy pár zajdagon berakott antik szekrény és asztalka, amelyekeken remek meissenai és bécsi porcellánok pihennek.

A kiváló műizlésű háziasszony, gróf Batthyány Gézáné szalonjában felhalmozott műgyűjteményben ott találjuk a bécsi miniatűr-festészetet. A Biedermeyer-garnitúra fölött az üde selyemdamasztal bevont kárpitról, Anreiter alkotásából szeliden reánk mosolyog gróf Batthyány Gézáné nemes kép-mása, vele szemben pedig Kriehuber képe, mely Batthyány Lajosné grófnét és a picike Batthyány Emmát ábrázolja...

Nagy művészeti gyönyörűségben van részünk gróf Károlyi Imre fogadó-szobáiban. A gobelines lépcsőház után mindjárt a legnagyobbik szalonba lépünk be, ahol renaissance-stílusú faragott butorok pompázó előkelősége fog körül bennünket. A faragott mennyezettről szélesívű gyönyörű csillár ereszkedik alá és ragyogó megvilágításba helyezi a terem képeit, amelyek Lucas van Uden, Fr. Furani, Poelenburgh és M. J. Mierwelt alkotásai.

Ellátogattunk még grófi Szapári Lászlóké palotájába, ahol a renaissance-szalon, gobelin-terem és a barok-szalon szépségeiben és pompázó művészetében gyönyörködöttünk. Mindjárt megragadta figyelmünket a mennyezet díszese, egy nagyszerű Tiepolo-kép, amely a Morosini-család megdicsőülését ábrázolja. A szalon berendezése Morosini hagyatékából örökösödés útján szállott gróf Szapári László nejeire. A brokáttal kárpitozott falon egy bronzban faragott keretben P. Longhinak Grimani-arc képe függ, s a szalon közepén kényelmesen terpeszkednek széjjel a pompás barok-butorok a keleti szőnyegen... A márványba faragott kandalló felett Tintoretto samarjai asszonya és a megváltó alakja

még akkor is előttünk káprázik, midőn a szalonból kiérünk már a gobelines lépcsőházba...

II.

A magyar arisztokrata-szalonok után bekopogtattunk a polgári társadalom szalonjaiba is, amelyekben ugyancsak meggyőződhattunk a magyar társadalom művészet-szeretetéről. Akadnak ebben az agyonzaklatott, szomorú országban is néhányan, akiknek van alkalmuk és érzékük szépséget, művészetet belevinni az otthonuk környezetébe. Így például Márkus Emilia szalonjában a művésznő gazdagság- és sajátos egyéniségét csillogtatja. Az ablakon csodaszép ó-kastíliai függöny; ennek párját a Louvréban őrzik. Pulszky Károly örökéből maradt a művésznőre, akinek művészeti érzéke stíluszerűen helyezte el. A szalon nagyértékű kandallóján eredeti Donatello-fej pihen, s a kanapé fölött megpillantunk egy csodaszép olajfestményt: Tizián fehér kutyáját. A mennyezetet eredeti Lotz-freskók díszítik s a szalon renaissance-butorzatához kacéran sorakozik a modern Rippl-Rónai, Márkus Emilia lenhaju feje...

Molnár Viktorné, a nyugalmazott államtitkár nejeinek hajlékában, ugyancsak egy művészeti szépségekben gazdag szalonra bukkantunk. A XVI. Lajos korabeli gobelin-garnitúrák bronzfigurái mind drága kézimunkák, s rajtuk az apró aranyozások szintiszta aranyból... Az ablak mellett 1822-ből származó festmény; C. P. Goebel férfitképmása. Aztán egész sor nagyértékű régi vászon és egy magyar piktura: Mednyánszky tájképe. Az ablakok között széles velencei tükörben látjuk meg magunkat s az öblös karosszékek előtt kicsi antik asztalkán a Vámbéry-család ajándéka; ezüst serleg, amelyet Vámbéry Ármán kapott még 1886-ban egy győri előadás alkalmával... A bronzos antik oroszlanos szekrényen meissenai és bécsi porcellánok a háziasszony gyűjteményes büszkesége.

Löwenstein Arnoldné szalonjában nagyszerű gyűjteményt találunk, a magyar képzőművészet utolsó évtizedeinek mestereitől: Mednyánszky, Szinyei Merse, Fényes Adolf, Magyar Manheimer Gusztáv pikturájának színe-java van a művészetet, a szépet szerető háziasszony kiváló ízléssel elrendezett szalonjában... A zongorát nagyértékű selymek fedik be s rajta meissenai porcellánok. A sarokban Telecs Ede által mesterien mintázott női márványfeje; a háziasszonyé. Itt van még a magyar szobrászat ifjú gárdájából Körmenédi Frimm Jenő is egy-két nagyszerű studiummal...

Nagyon szép a polgári szalonok között Jakabné dr. Rácz Hanna szalonja Louis V. stílusban, Barok-diszítésű fehér gipsz-fal vörös-selyem kárpittal; ugyanilyen függöny az ablakon. Vörös obuson garnitúra petit point hímzéssel, színes virágos mintával. Középen Boule-asztalka meissenai és bécsi porcellánokkal. A zongora is Louis V. stílusú, fehér aranyozott szekrényben, s azonkívül a sok drága csomózott szőnyeg, mind a háziasszony műizlésére vall...

A művészetet, szépségeken kívül sok melegséget találtunk Zipernovszky Károlyné híres szalonjában, amelynek berendezése teljesen modern. A falba-beépített butorok, gyönyörű selymes-szövésű keleti szőnyegek köré sok drága majolika, sevresi és meissenai porcellán csoportosul s a falakon gazdagon tömörülnek a nagyértékű régi és modern pikturák... A szalont hosszú üvegfal választja el a tündéri szépségű halastótól, mely a Zipernovszky villa előterén van beépítve... Köröskörül délszaki növények züldelnek s egy-egy kalitból dalos-madarak tévesztik meg a szalonba vetődő idegent, aki azt gondolta magában, hogy ebből a furcsa, szomorú városból hirtelen eljutott egy exotikus, illatos világrészre, ahol nem a kétségbeesés, hanem a csattogó dal ütötte fel a tanyáját.

K. E.